

Basisondersteuning

*op de scholen van het samenwerkingsverband
VO Regio Utrecht West*

Aangeboden door het bestuur van het samenwerkingsverband Regio Utrecht West ter instemming aan de MR'en van de scholen behorend bij het samenwerkingsverband Regio Utrecht West

Juni 2013

Inhoudsopgave

BASISONDERSTEUNING	1
<i>OP DE SCHOLEN VAN HET SAMENWERKINGSVERBAND</i>	1
<i>VO REGIO UTRECHT WEST</i>	1
INLEIDING	3
BASISONDERSTEUNING	3
TOELICHTING BIJ ONDERSTEUNINGSPROFIEL	4
BASIS ONDERSTEUNINGSPROFIEL SAMENWERKINGSVERBAND VO REGIO UTRECHT WEST	5
1. SAMENWERKING MET OUDERS EN INFORMATIE NAAR DE OUDERS BIJ ZORGTOWIJZING	5
2. ZORG VOOR EEN VEILIG SCHOOLKLIMAAT, ZOWEL VOOR LEERLINGEN ALS VOOR MEDEWERKERS	5
3. (ORTHO)PEDAGOGISCHE EN/OF ORTHODIDACTISCHE PROGRAMMA'S EN METHODIEKEN, DIE GERICHT ZIJN OP SOCIALE VEILIGHEID EN COGNITIEVE ONTWIKKELING EN ONDERSTEUNING	6
4. PREVENTIEVE ONDERSTEUNING EN CURATIEVE ZORG DIE DE SCHOOL (SAMEN MET PARTNERS) KAN BIJEN	7
5. DIFFERENTIATIE	7
6. WIJZE VAN OVERDRACHT	8
7. REGISTRATIE IN EEN LEERLINGVOLGSYSTEEM	9
8. FYSIEKE TOEGANKELIJKHEID VAN SCHOOLGEBOUWEN, AANGEPASTE WERK- EN INSTRUCTIERUIMTES	9
9. EEN PROTOCOL VOOR VERPLEEGKUNDIGE EN MEDISCHE HANDELINGEN	9
BEGRIPPENLIJST	11

Inleiding

Het verzorgen van een dekkend aanbod van onderwijsondersteuning in de regio voor alle leerlingen, door de besturen binnen ons samenwerkingsverband, is de kern van het nieuwe onderwijsstelsel Passend Onderwijs vanaf 2014. Hierbij is het streven dat leerlingen - al dan niet met extra ondersteuning - een ononderbroken ontwikkelingsproces kunnen doormaken. De mogelijkheden, de onderwijsbehoeften en het ontwikkelperspectief van de leerling staan hierbij centraal.

Handelingsgericht denken, werken en handelen vormt hiervan de basis: **wat** heeft de leerling nodig? **hoe** kan dat worden georganiseerd? **wie** zijn daarvoor nodig?

De wet Passend Onderwijs onderscheidt twee verplichte documenten: het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband en het ondersteuningsprofiel van de scholen. In het ondersteuningsplan *van het samenwerkingsverband* stelt het samenwerkingsverband een niveau van basisondersteuning vast, zodat ouders weten wat zij ten minste van *iedere* school in de regio mogen verwachten. In het *schoolondersteuningsprofiel* staat een beschrijving van de voorzieningen die daarnaast op de individuele school zijn getroffen voor leerlingen die extra ondersteuning behoeven.

Voor gedetailleerde beschrijvingen van de uitwerking van bepaalde ondersteuningsaspecten wordt verwezen naar het ondersteuningsprofiel van de scholen, dat ouders en andere belanghebbenden op de website van de scholen kunnen vinden.

Basisondersteuning

Dit is het geheel van preventieve en lichte curatieve interventies die binnen de onderwijs-ondersteuningsstructuur van alle scholen binnen het samenwerkingsverband planmatig en op een overeengekomen kwaliteitsniveau, eventueel in samenwerking met ketenpartners, worden uitgevoerd. Deze interventies worden op de school uitgevoerd, onder regie en verantwoordelijkheid van de school. Voor de kwaliteit van de uitvoering van de ondersteuning zijn de schoolbesturen verantwoordelijk. Het is tevens onderdeel van het Toezichtskader van de Inspectie van het Onderwijs.

Het uitgangspunt binnen het samenwerkingsverband Regio Utrecht West is dat de middelen, die bedoeld zijn voor ondersteuning van leerlingen, ook daadwerkelijk worden ingezet voor de ondersteuning van leerlingen. De school, locatie of afdeling legt daarover verantwoording af door de inzet van deze middelen zichtbaar te maken in de begroting, het jaarverslag en het resultatenoverzicht.

Voor alle vormen van onderwijsondersteuning die de basisondersteuning overstijgen wordt het begrip 'extra onderwijsondersteuning' gehanteerd (voorheen ook 'breedte-zorg' genoemd).

Klachten over de ondersteuning van leerlingen kunnen worden ingediend conform de klachtenregeling van de afzonderlijke scholen; geschillen lopen via de klachtenregeling van de verschillende scholen dan wel de landelijke geschillen regeling.

Elke afzonderlijke school heeft een **ondersteuningsprofiel**. Dit profiel is gemaakt vanuit het perspectief van de leerling, zijn/haar onderwijs- en ondersteuningsbehoefte, volgens het basisprincipe "Toewijzen Volgens Onderwijsbehoefte (TVO)".

In het ondersteuningsprofiel wordt aangegeven:

- expertise van het (ondersteunings)team voor wat betreft preventieve en lichte curatieve interventies, o.a.
 - opzet en reikwijdte van de ondersteuningsstructuur (hieronder valt ook de eigen invulling van de school van de interventies en voorzieningen in de basisondersteuning, die de beschrijving onder de kopjes “*basisondersteuning VO Regio Utrecht West*” overstijgt of daarvan afwijkt)
 - speciale onderwijsconcepten
 - speciale groepen of arrangementen binnen de school
 - hoe de school handelt bij signalen of problemen van leerlingen
 - hoe en wanneer de school andere trajecten inzet
 - professionele informatie-uitwisseling (privacy)
- hoe specifieke expertise van samenwerkende scholen wordt benut
- met welke ketenpartners de school samenwerkt
- afspraken met de gemeente over uitvoering van jeugdgerelateerde zorgtaken

Toelichting bij ondersteuningsprofiel

Het ondersteuningsprofiel van de scholen wordt effectief op 1 augustus 2014. Het profiel beschrijft de stand van zaken op die datum.

Onder het kopje “*Basisondersteuning VO Regio Utrecht West*” staat wat elke school binnen ons samenwerkingsverband op 1 augustus 2014 moet aanbieden. De hierin genoemde onderwerpen komen uit het ‘Referentiekader’¹.

In het ondersteuningsprofiel van de school beschrijft de school wat zij biedt naast de voor alle scholen geldende basisondersteuning.

Vervolgens wordt bij “*In ontwikkeling is*” uiteengezet aan welke elementen van de basisondersteuning op alle scholen gewerkt wordt.

Ten slotte worden in casu gezamenlijke ambities geformuleerd. Deze ambities komen terug in de beleidsagenda van het samenwerkingsverband.

Het samenwerkingsverband maakt een schematisch overzicht van het ondersteuningsaanbod van de scholen op basis van de afzonderlijke ondersteuningsprofielen. Zo kunnen ouders in een oogopslag zien waar zij terecht kunnen als hun kind een specifieke ondersteuningsvraag heeft.

Elke vier jaar worden het ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband vernieuwd en de onderwijsprofielen van de scholen bijgesteld.

¹ Referentiekader Passend Onderwijs, opgesteld door PO-raad, VO-raad, AOC Raad, MBO raad, januari 2013

Basis Ondersteuningsprofiel samenwerkingsverband VO Regio Utrecht West

Wij bieden, vanuit de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte van de leerling gezien, intern of in samenwerking met partners (zoals Bureau Jeugdzorg, leerplicht, maatschappelijk werk, jeugdgezondheidszorg etc):

1. samenwerking met ouders en informatie naar de ouders bij zorgtoewijzing

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

Er is sprake van educatief partnerschap met ouders. Ouders worden vroegtijdig betrokken na signalering en bij interventies. Ouders en scholen hebben informatieplicht. Ouders weten, bijv. uit de schoolgids, wat van hen verwacht wordt op het gebied van informatieverstrekking naar de school. Het uitgangspunt hierbij is dat er sprake is van een gelijkwaardige relatie tussen ouders en school, met waardering voor elkaars deskundigheid.

Daarnaast bieden wij:

- de school betreft ouders bij het opstellen van een IOP (= Individueel Ontwikkelings Perspectief, voorheen 'handelingsplan' genoemd) bij leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte
- een beschrijving in de schoolgids van wat de ouders van de school mogen verwachten

2. zorg voor een veilig schoolklimaat, zowel voor leerlingen als voor medewerkers

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

De school waarborgt actief een sociaal en veilig klimaat. Daartoe zijn ten minste aanwezig: een verzuimprotocol, pestprotocol, vertrouwenspersoon, convenant veilige en leefbare school en meldcode kindermishandeling en huiselijk geweld.

Daarnaast bieden wij:

- gedragsafspraken voor de leerlingen
- veiligheidscoördinatie
- beleid nadrukkelijk gericht op het voorkomen van tussentijdse lesuitval

In ontwikkeling is:

- gedragsafspraken voor de medewerkers
- een integraal (op elkaar afgestemd) verzuim-, veiligheids- en ondersteuningsbeleid

Ambitie is:

- leerlingmediation

3. (ortho)pedagogische en/of orthodidactische programma's en methodieken, die gericht zijn op sociale veiligheid en cognitieve ontwikkeling en ondersteuning

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

Er zijn aangepaste methoden en materialen beschikbaar gericht op zowel leren als gedrag. Zo zijn er voor leerlingen die dit nodig hebben activiteiten die gericht zijn op sociale vaardigheden en/of faalangstreductie beschikbaar.

Daarnaast bieden wij:

- de school heeft rollen en verantwoordelijkheden van interne ondersteuners vastgelegd
- expertise op het gebied van handelingsgericht werken
 - het maken van IOP's (handelingsplannen)
- expertise (kennis en aanpak) m.b.t.
 - AD(H)D/ ASS/ psychiatrische problematiek
- teamaanpak op gedrag in de klassensituatie
- kennis over andere culturele achtergronden
- elke leerling heeft een eigen eerste aanspreekpunt (mentor)
- vertrouwenspersonen
- keuzebegeleiding
- aandacht voor schoolse vaardigheden
 - agendabeheer/ huiswerkvaardigheden/ tas inpakken enz.
- aandacht voor sociaal-emotionele schoolvaardigheden
 - samenwerken/ keuzes maken/ op tijd komen enz.

In ontwikkeling is:

- de medewerkers kunnen ondersteuningsvragen vroegtijdig signaleren
- mediation (die ook ingezet wordt bij meningsverschillen met ouders met als doel het voorkomen dat de geschillencommissie ingezet wordt).

Ambitie is:

- expertise vergroten op gebied van handelingsgericht werken
- huiswerkbegeleiding

4. preventieve ondersteuning en curatieve zorg die de school (samen met partners) kan bieden

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

De school geeft (samen met ketenpartners) inhoud aan preventieve en curatieve ondersteuning door middel van

- interventies van maatschappelijk werk
- integrale aanpak ziekteverzuim
- adequate communicatie met de leerplichtambtenaar en uitvoering van het regionaal verzuimprotocol

De school neemt deel aan een met de ketenpartners gevormd multidisciplinair overleg (bijv. ZAT). Hierin wordt handelingsgericht samengewerkt met als doel de deelname van de leerling aan het reguliere onderwijs.

Daarnaast bieden wij:

- intern zorgteam
- individuele leerlingbegeleiding
- de school evalueert jaarlijks met de ketenpartners de inzet en opbrengst van de ondersteuning en begeleiding & de inzet en opbrengt van het overleg
- gespecialiseerde ondersteuning op het gebied van
 - schoolse vaardigheden/ werkhouding
 - sociaal-emotionele ontwikkeling
 - individuele begeleiding voor leerlingen

In ontwikkeling is:

- gestructureerde aanpak van de evaluatie met de ketenpartners

Ambitie is:

- Leidende rol voor het samenwerkingsverband in het verbeteren van de samenwerking met ketenpartners.

5. differentiatie

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

Het merendeel van de docenten voldoet aan de competenties van SBL². Binnen iedere individuele school worden alle SBL-competenties als geheel gedekt.

Daarnaast bieden wij:

- deskundigheidsbevordering aan docenten

² die competenties zijn: interpersoonlijk, pedagogisch, vakinhoudelijk, didactisch, organisatorisch competent, competent in het samenwerken met collega's en met de omgeving, competent in reflectie en ontwikkeling

- hulpplessen
- compenserende maatregelen voor leerlingen met dyslexie

In ontwikkeling is:

- docenten maken n.a.v. de onderwijsbehoeften van de leerling zo nodig aanpassingen in hun lessen op het gebied van o.a.
- verschillende leerstijlen
- meer of minder dan gemiddelde cognitieve mogelijkheden (verrijkingstof, bijles enz.)
- specifieke psychologische of sociaal-emotionele kenmerken
- dyslexie en dyscalculie: de school heeft passende materialen en methodieken voor leerlingen met dyslexie en/of dyscalculie. In het dyslexie/dyscalculieprotocol is opgenomen hoe gesignaleerd en gediagnosticeerd wordt en tevens hoe wordt omgegaan met leerlingen met vastgestelde dyslexie of dyscalculie

Ambitie is:

- expertise vergroten op gebied van differentiatie en aansluiting bij leerstijlen

6. wijze van overdracht

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

Bij leerlingen met extra onderwijs- of ondersteuningsbehoefte vindt altijd een “warme” (= uitgebreide mondelinge) overdracht plaats. Hierbij gaat het om doorlopende leer- en zorglijnen, waarvan het IOP een onderdeel is. Het betreft zowel de overstap van primair onderwijs naar voortgezet onderwijs als de overstap van de ene vo-school naar de andere vo-school en de doorstroom naar het mbo/ hbo/ wo.

Onderwijs- en ondersteuningsbehoeften worden in kaart gebracht en vastgelegd op basis van schriftelijke informatie bij de aanmelding, aangevuld met mondelinge informatie bij de warme overdracht en informatie van ouders.

Daarnaast bieden wij:

- een POVO-procedure
- ouders kunnen tijdig betrokken bij de overdracht van leerlingen
- in overleg kan een lesobservatie op de school van herkomst worden gedaan
- doorstroom richting MBO (onderdeel van RMC-activiteiten)

In ontwikkeling is:

- verbetering / aanvulling POVO procedure en verbetering digitaal overdrachtdossier
- positie van de PCL
- helder verschil tussen aanmelden bij en aannemen door de school cq samenwerkingsverband
- verbetering overdracht naar het MBO (via de nieuwe werkgroep VO-MBO)

7. registratie in een leerlingvolgsysteem

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

De school beschikt over een beveiligd digitaal systeem, waarin gegevens over de leerlingen beschikbaar zijn voor de medewerkers en (deels) voor de ouders en leerlingen. Het is een middel dat wordt ingezet om het handelingsgericht werken te ondersteunen, met als functies dossieropbouw en communicatie. In het leerlingvolgsysteem worden de onderwijs- en ondersteuningsbehoefte, ontwikkeling en vorderingen van de leerling, interventies en geboden ondersteuning, verzuim en incidenten en samenwerking met ouders vastgelegd. Betrokken docenten en relevante professionals zorgen dat zij bekend zijn met de voor hen relevante inhoud van het leerlingvolgsysteem. Met behulp van het leerlingvolgsysteem worden systematisch de uitstroom- en afstroomgegevens van de school bijgehouden.

Daarnaast bieden wij:

- (digitale) inzage in het leerlingvolgsysteem voor ouders/verzorgers wat betreft schoolresultaten

In ontwikkeling is:

- Inzage in aanwezigheidsregistratie
- De school registreert de resultaten van ingezette acties en beoordeelt de effectiviteit en het rendement ervan

Ambitie is:

- digitaal inzicht voor ouders en leerlingen in huiswerk (voor de brugklas)

8. fysieke toegankelijkheid van schoolgebouwen, aangepaste werk- en instructieruimtes

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

Er zijn onderwijsprogramma's die waar nodig zijn afgestemd op leerlingen met fysieke beperkingen en langdurig zieke leerlingen, bijv. aangepaste roosters en het thuis aanleveren van werk.

Daarnaast bieden wij:

- rolstoeltoegankelijkheid
- invalidentoilet

9. een protocol voor verpleegkundige en medische handelingen

Basisondersteuning VO Regio Utrecht West:

Er is vastgelegd welke verpleegkundige en medische handelingen mogelijk en onmogelijk zijn, bijv. medicijnverstrekking, diabetesinjecties. Zie protocol in de bijlage (vast te stellen door SLO in mei).

Daarnaast bieden wij:

Speciale begeleiders voor:

- ondersteuning aan leerlingen met een chronische ziekte (cluster 3 indien verzuim beperkt is en er geen medisch/verpleegkundige handelingen door personeel van de school vereist zijn)
- ondersteuning aan leerlingen met beperkt zicht (cluster 1 indien leerling gebruik maakt van geadviseerde hulpmiddelen en vorige begeleidingsadviezen)
- ondersteuning aan leerlingen met beperkt gehoor (cluster 2 indien leerling gebruik maakt van geadviseerde hulpmiddelen en overige (begeleidingen)adviezen)
- ondersteuning aan leerlingen met beperkte motoriek/ fysieke ontwikkeling die geen medisch/verpleegkundige handelingen door medewerkers van de school vereisen en wanneer de leerlinge gebruik maakt van de geadviseerde hulpmiddelen en overige (begeleidingen)adviezen

Ambitie is:

- digitale leeromgeving ontwikkelen

Begrippenlijst

Differentiatie

Differentiatie is de manier waarop een leerkracht omgaat met de verschillen tussen leerlingen in de klas.

ketenpartners

Persoon of organisatie, buiten de eigen schoolorganisatie of het samenwerkingsverband, die een bijdrage levert aan de totstandkoming en/of levering van (passend) onderwijs. Bijvoorbeeld: leerplicht, politie, jeugdzorg, maatschappelijk werk enz.

Leerlingvolgsysteem

Via het **leerlingvolgsysteem (LVS)** krijgt de docent en de schoolleiding (en bij uitbreiding de overheid en ouders) zicht op de studievoortgang van een leerling maar ook op het niveau van een klas en de school.

Leerlingmediation

Tijdens een leerlingmediation wordt een gesprek tussen ruziemakers begeleid door leerlingen die zijn opgeleid als mediators.

Orthopedagogisch

De orthopedagogiek betreft een specialisatie in de pedagogiek die zich richt op de opvoeding van kinderen met een mentale en/of fysieke beperking en kinderen die zich in een problematische leer- of opvoedingssituatie bevinden.